7/5911

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
646

06/06/2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 05/05/2005 tarihli ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-7/5911-10758/32230 sayılı yazınız,
b) 13/05/2005 tarihli ve 541 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan ve İstanbul Milletvekili Emin Şirin tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/5911 Esas No.lu soru önergesiyle ilgili cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

7/5911

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2005

Sayın Emin ŞİRİN
İstanbul Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/5911 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Anayasamızın 90. maddesinin son fıkrasında, "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." hükmünün yer aldığı;

04/10/1950 tarihinde Roma'da imzalanan ve 03/09/1953 tarihinde yürürlüğe giren "İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Korumaya Dair Sözleşme (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi)"nin, Ülkemiz tarafından 10/03/1954 tarihli ve 6366 sayılı "İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Koruma Sözleşmesi ve Buna Ek Protokolün Tasdiki Hakkında Kanun" ile onaylandığı; 18/05/1954 tarihinde onay belgesi verilmesi ile anılan Sözleşmenin Ülkemiz açısından yürürlüğe girdiği ve iç hukukumuzun bir parçası haline geldiği;

Bakanlar Kurulunun 12/12/1989 tarihli ve 89/14866 sayılı Kararı ile, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin zorunlu yargı yetkisinin 3 yıllık bir süre için kabul edildiği, son olarak da 22/01/1993 tarihinde yapılan bildirimde Mahkemenin yargı yetkisinin bu tarihten itibaren 3 yıllık bir süre için yeniden kabul edildiği beyan edilmişse de, 11. Protokolün yürürlüğe girmesi ile bireysel başvurunun sözleşmeci devletlerin isteğine bağlı olmaktan çıkartılması ve bireye uluslararası bir yargı yeri olan Mahkemeye doğrudan başvuru hakkının tanınmasından sonra bu tür beyanlara gerek kalmadığı;

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 41. maddesinde yer alan, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bir yüksek sözleşen tarafın yargı mercileri veya herhangi başka bir resmî merci tarafından verilmiş olan bir kararın veya alınmış olan bir tedbirin bu Sözleşmeden doğan yükümlülüklere tamamen veya kısmen aykırı düştüğü hükmüne varırsa ve eğer ilgili tarafın iç hukuku bu karar veya tedbirin sonuçlarını ancak kısmen gidermeye elverişli ise, Mahkeme kararında gerektiği takdirde zarar gören tarafa âdil bir tatmin şekline hükmolunur" ve 46. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Yüksek sözleşen tarafların, tarafı oldukları her davada Mahkemenin nihaî kararına uymayı taahhüt ederler" hükümleriyle Mahkemenin kararlarının niteliğinin belirlendiği;

Malûmlarıdır.

Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları açıklayıcı bir nitelik taşımakta olup, ihlâlin varlığı durumunda bunun Sözleşmenin hangi maddesine aykırılık oluşturduğunun tespit edilmesiyle yetinildiği; Mahkeme kararlarında, verilen cezanın kaldırılması, başvuranın beraat ettirilmesi veya ihlâlden kimlerin ne oranda sorumlu olduğu, Anayasa veya kanunların hangi hükümlerinin Sözleşmeye aykırılık teşkil ettiği dolayısıyla iptal edilmesi gerektiği konularında ve doğrudan doğruya iç hukuka yansıtılabilecek hükümlere yer verilmediği; bu nedenle, "Güngör/Türkiye Davası"ndaki kararının Ülkemizde doğrudan doğruya bir sonuç doğurmayacağı düşünülmektedir.

7/5511

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2005

Ancak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı ile tespit edilen noksanlıkların, Sözleşmede verilmiş bir açık yetki olmamakla beraber, Sözleşmenin 46. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kararların infazını denetlemekle yükümlü Bakan Delegeleri Komitesi kararlarıyla giderilmeye çalışıldığı; Mahkeme kararlarının infazının denetlenmesi için Bakan Delegeleri Komitesine iletildiği; bu Komitenin söz konusu kararların infaz edilmiş sayılması kararını verinceye kadar, kararın uygulanması için istenen tedbirlerin alınıp alınmadığını 6 aylık sürelerle gündemine alarak incelemesini sürdürdüğü; benzer uygulamanın "Güngör/Türkiye Davası" çerçevesinde Ülkemizde yasama dokunulmazlığının yeniden düzenlenmesi konusunda izlenebileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan